

SZILVAY GERGELY¹

A család lehetőségei az amerikai választásokon a 2020-as elnökválasztás fényében

The possibilities of election fraud regarding voting rules in the U.S. in light of the presidential election of 2020

Absztrakt

Tanulmányomban azt elemzem, hogy milyen laxista anomáliák jellemzik az amerikai szavazási szabályokat. A választási rendszer áttekintése és a történelmi példák után bemutatom, hogy a 2020-as elnökválasztáson Joe Biden győzelme nem 7 millió, hanem néhány 10 ezer szavazaton múltott. Majd sorra veszem a legfontosabb olyasfajta szabályozási hiányosságokat, amelyek legalább az elméleti lehetőségét megteremtik a csalásnak. Szóba kerülnek a téves regisztrációk (a halott és elköltözött szavazók kérdésköre), a választási törvények megszegései, végül egy demokrata topjogász példája. Ezután a szakirodalom nyomán levonom a következtetést, hogy miként lehetne bezárni a csalások elméleti lehetőségét megteremtő kiskapukat.

Kulcsszavak: Amerikai Egyesült Államok, elnökválasztás, választási csalás, Joe Biden, Donald Trump, választási rendszer, amerikai politika

Abstract

In my study, I illustrate the lax anomalies that characterize the American electoral system. After characterizing the electoral system and listing historical examples, I will show that Joe Biden's victory in the 2020 presidential election did not depend on seven million, but on a few tens of thousands of votes. Then I list the most important shortcomings of the kind that create at least the theoretical possibility for fraud to be regulated. These include wrongful registrations (the issue of dead and displaced voters), violations of election laws, and finally the example of a top Democrat lawyer. Then, based on the literature, I draw a conclusion on how to close the loopholes that create room for the theoretical possibilities of fraud.

Keywords: USA, presidential elections, election fraud, Joe Biden, Donald Trump, electoral system, US politics

¹ Tudományos főmunkatárs, Mandiner; kutatási igazgató, Axioma Központ.

A csalás jól ismert jelensége az amerikai választások történetének, olyannyira, hogy Tracy Campbell, a University of Kentucky professzora „amerikai politikai hagyománynak” nevezi.² Mégis, ha vetünk egy pillantást a Wikipédia vonatkozó szócikkre (Electoral fraud in the United States), az számos kortárs sajtócikkre alapozva azt hangsúlyozza, hogy ez már a múlté, a jelenben a választási csalás „extrém ritka”;³ ugyanakkor a Wikipédia-szócikk alig hivatkozik tudományos munkákra, bár akad az is. Egy, a szócikkben is említett 2018-as tanulmány azt hangsúlyozza, hogy a választási csalás ritka az Egyesült Államokban, viszont nehéz bizonyítani.⁴ Ezzel szemben Andrew Gumbel 2008-ban egy tanulmányban úgy fogalmazott, hogy „a valóságban ebben az országban a választások ritkán szóltak az átláthatóságról és a fair playről”.⁵ A *The University of North Carolina Press* egy 2021-es kiadványa pedig kissé bombasztikusan az amerikai „nemzet legnagyobb választási csalásának” nevezett egy 2018-as észak-karolinai esetet.⁶

Ugyanakkor ha pontosítjuk a terminológiát, illetve igazodunk a kifinomult amerikai szóhasználathoz, akkor jeleznünk kell, hogy az ottani politikai térben a csalás, tehát a *fraud* mindig „elszigetelt eset” (akkor is, ha több száz eset van), és *irregularities*nek hívják azt, amit mi szabálytalanságnak. Rendszerint a vesztes kiált csalást, a győztes pedig az *irregularities*re teszi a hangsúlyt. Hozzá tartozik mindehhez – és erre később konkrét példákat is hozok –, hogy a választást döntően befolyásoló csalást nemcsak bizonyítani kell, hanem időben olyan gyorsan kell megtenni, hogy a jogi eljárás lefolyhasson a választás hitelesítése forgatókönyvének betartása mellett, melyhez pontos dátumokat rendeltek. Ezért – mondjuk így – nem kell csalni, elég a látszat; és nem elég bizonyítani, hanem időben kell megtenni. Vagyis a csalás lehetősége benne van a rendszerben, de azt időben bizonyítani a bíróságok előtt, hogy meg is történt, és hogy a választás végeredményét döntően befolyásolta, eddig nem sikerült senkinek.

² Campbell 2005.

³ Wikipedia: Electoral fraud in the United States, https://en.wikipedia.org/wiki/Electoral_fraud_in_the_United_States#

⁴ Udani–David–Fogarty 2018.

⁵ Gumbel 2008.

⁶ Graff–Ochsner 2021.

Köztudott, hogy a 2020-as elnökválasztás után az azt elvesztő addigi elnök, a republikánus Donald Trump azon meggyőződését hangoztatta, hogy a választást elcsalták. A főáramú narratíva szerint ez ügyben nincs igaza. Ha igaz, hogy a választási csalást vagy szabálytalanságot különösen nehéz bizonyítani, akkor azonban elsősorban nem annak valós megtörténtét kell vizsgálnunk, hanem azt, hogy a szavazási szabályok elég szigorúak-e ahhoz, hogy kiküszöböljék annak lehetőségét. Ahogy Joel B. Pollak írja: „egy választás akkor szabad és tisztességes, ha szabad és tisztességes a folyamat”.⁷ Szerinte 2020-ban „függetlenül attól, hogy volt-e konkrét csalás, a választás olyan körülmények közt zajlott, amelyek objektíve nem voltak szabadok és tisztességesek”.⁸

Az amerikai demokrácia az egyik első liberális reprezentatív demokrácia.⁹ Az *Oxford Handbook of Electoral Systems* szerint az amerikai választási rendszer „az egyik legrégebb óta működő választási rendszer a világon. Míg a rendszer az 1780-as évek vége óta fejlődik, alapvető dinamikája a nemzeti és a tagállami törvényhozás tagjait adó egyéni választókerületek többségi nyerteseire épül. Ez a sajátosság jellemezte a pártrendszer fejlődését is, amely a világ egyik legmerevebb kétpárt-rendszere.”¹⁰ Vagyis az amerikai rendszer „a győztes mindent visz” (angolul: *first pass the post; winner takes all*) pártrendszer, ahol az egyfordulós választáson győztes jelölt kerül a törvényhozásba (vagy lesz elnök, kormányzó), nincs második forduló és nincsenek pártlisták sem, egy választókerület pedig egy képviselőt delegál. A választások tisztaságának kérdését „a választások integritásának” nevezi a szakirodalom; egyben úgy tartja, hogy a többségi modellek és az egy képviselőt adó választókerületek (*single-seat districts*) rendszere fokozza az esélyét a „rossz gyakorlatoknak”, azon belül a szabálytalanságok előfordulásának, szemben az arányos rendszerekkel és a sok képviselőt adó választókerületekkel, amelyek csökkentik azt.¹¹ Mindez a szabálytalanságok nagyobb esélyét valószínűsíti az amerikai választásokon. A politológusi szakirodalomban rendszerint fel is merül, hogy arányosabbá kellene

⁷ Pollak 2020, 8.

⁸ Uo. 21.

⁹ Møller–Svend-Skaaning 2013, 56.

¹⁰ Herron–Pekkanen–Shugart 2018, 721.

¹¹ Uo. 491–512.

tenni a választási rendszert, bár nem feltétlenül a szabálytalanság lehetősége miatt.¹²

Mi számít választási csalásnak vagy szabálytalanságnak? A legnyilvánvalóbb módok: a választó szavazatának megváltoztatása, szavazatának megvétele, a más nevében való voksolás, a több voks leadása, az arra jogosulatlan személy általi voksolás, illetve a választójoggal rendelkező állampolgárok voksolásának megakadályozása (amire amerikai példa a szegregáció idején az afroamerikaiak voksolásának megakadályozása akár erre kitalált törvényekkel, akár illegálisan). Ezeket általában tiltják a törvények is. Az amerikai választási rendszerben lehetséges ugyanakkor olyan csalás is, hogy politikai tevékenységre nem jogosult civil szervezet illegálisan mozgósít.¹³

Eme tanulmányban kitérek a csalások és szabálytalanságok néhány történelmi példájára, áttekintem, mit érdemes tudni a 2020-as elnökválasztás kapcsán felmerült, de nem csak arra vonatkozó csalásgyanúról. Megvizsgálom, hány szavazaton múltott Joe Biden győzelme 2020-ban, ismertetem a szavazási szabályokat, majd megvizsgálom, tényleg nyilván vannak-e tartva halott és elköltözött szavazók. Ezután hozok egy példát a 2020-as csalásgyanúra, mégpedig Georgiából, majd taglalom, miért is perelt be a választások miatt Texas és hozzá csatlakozó 16 tagállam 4 másik tagállamot. Végül bemutatom Mark Eliast, a demokraták választási szuperjogászát, aki igyekszik kiperelni a tagállamokból a lazább szavazási szabályokat. A szemléltetett esetek a legtöbb fent felsorolt csalástípusra elméletben lehetőséget adnak.

Választási csalások az amerikai történelemben

A legismertebb, ma a történészek által vitatott kimenetelű elnökválasztás az 1876-os, amely egyértelmű győzelem nélkül zárult le. A szavazatszámot tekintve vitathatatlan volt Samuel J. Tilden demokrata jelölt győzelme, aki 50,9 százalékkal verte a 47,9 százalékot kapó Rutherford B. Hayes republikánus jelöltet. Az elektori kollégiumban azonban patthelyzet alakult ki. Ugyan 184-165 arányban itt is Tilden nyert,

¹² Például: Rodden 2019.

¹³ Fund–Spakovsky 2021, 5., 8. és 9. fejezet.

de 4 tagállamban (Floridában, Dél-Karolinában, Louisiánában és Oregonban) erősen vitatták az elektori szavazatok érvényességét, így összesen 20 elektori szavazat volt bizonytalan. A helyzet kivizsgálására a Kongresszus bizottságot állított fel. A történészek azóta levont következtetése az, hogy Tilden lett volna a nyertes. A kongresszusi bizottság azonban az akkori republikánusokkal szimpatizált, és 8-7 arányban elfogadta három vitatott állam republikánus hivatalnokainak jelentését, így a végeredmény az elektori kollégiumban 185-184 lett Hayes javára. Így született meg a híres 1877-es kompromisszum, amely véget vetett a déli államokban a polgárháború utáni rekonstrukciónak.¹⁴ Ez ugyanakkor, ha valóban megtörtént, nyilvánvalóan más természetű szabálytalanság, mint amelyek lehetőségéről jelen tanulmány értekezik.

Nagyot ugorva az időben: a Heritage Foundation külön adatbázist üzemeltet az előző évtizedek gyanús eseteiről, amely több mint 1300 olyan esetet tartalmaz, amikor elmarasztaló ítélet született.¹⁵

27 tagállamban és a Szövetségi Kerületben legális az, ha civil szervezetek gyűjtik be és adják le a levélszavazatokat, nem pedig maga az érintett vagy családtagja vagy egy pártközi bizottság (*ballott harvesting, ballott trafficking, vote trafficking*).¹⁶ Ez rengeteg, bíróság előtt bizonyított választási szabálytalansághoz vezetett már az amerikai történelemben,¹⁷ Floridában *boleteros*nak, Texasban *politiqueras*nak nevezik azokat a szavazatbegyűjtő embereket, akik gyakran fizetnek azért, hogy egy bizonyos pártra húzza be az ikszet a polgár, és adja nekik oda a szavazatát.¹⁸

A szabálytalanságairól leginkább elhíresült hely Pennsylvania, azon belül is Philadelphia városa. Michael Myerst, a tagállam 1970-es évekbeli szenátorát 2022-ben ítélték el azért, mert koordinált csalássorozatban vett részt 2014, 2015, 2016, 2017 és 2018 választásán.¹⁹ 2020-ban egy neve elhallgatását kérő demokrata párti kampányvezér interjút adott a *New York Post*nak, amelyben arról beszélt, hogy a levélszavazás

¹⁴ Holt 2008.

¹⁵ The Heritage Foundation, <https://www.heritage.org/election-integrity>

¹⁶ Uo. 2265.

¹⁷ Uo. 11. fejezet.

¹⁸ Uo. 828.

¹⁹ US Department of Justice 2022.

segítségével miként szervezett választási manipulációt számos helyi, állami és szövetségi választáson New Jersey-ben.²⁰

2005-ben összeült egy kértpárti bizottság, mégpedig Jimmy Carter volt demokrata párti elnök vezetésével, amely megállapította, hogy a távolsági szavazás (*absentee balloting*) az egyik legnagyobb veszély a választások tisztaságára, ezért kritikát fogalmaztak meg a levél-szavazással szemben – márpedig 2020-ban a demokraták épp ezt a szavazási módot erőltették. Az egyik legfontosabb kifogás az volt 2005-ben, hogy levél-szavazás esetén nehezebb ellenőrizni a személy-azonosságot, és könnyebb több államban szavazniuk azoknak, akik egyik államból a másikba költöztek, illetve így egyszerűbb halottak nevében szavazatot leadni.²¹

A CalTech/Mit Voting Technology Project 2001-es jelentése is arra jutott, hogy a legnagyobb veszélyfaktor a távolsági szavazás, és azt javasolta, hogy a tagállamok korlátozzák a levél-szavazást, viszont bátorítsák a személyesen való szavazást.²² 2012-ben a *New York Times*²³ és a *Washington Post*,²⁴ két baloldali lap is a levél-szavazás csalás-faktoráról értekezett. Azóta megváltozott az álláspontjuk.

Ugyan a demokrata politikusok és a média Donald Trump 2020-as választások integritását kétségbe vonó kijelentéseire koncentrált, nem ő az első az ezredforduló óta, aki politikai retorikájában vitatja az aktuális elnökválasztás eredményét. A 2000-es választáson, amelyet a republikánus George W. Bush nyert, hetekig számolták a floridai szavazatokat a nagyon szoros helyi eredmény miatt, aminek a Legfelsőbb Bíróság döntése vetett véget, a demokraták, élükön Hillary Clintonnal, azt hangoztatták, hogy Bush „nem megválasztva volt, hanem kiválasztva” („*not elected, but selected*”).²⁵ A Donald Trump győzelmét, Hillary Clinton bukását hozó 2016-os választás után pedig utóbbi ellenfelére

²⁰ Levine 2020.

²¹ Fund 2021, 1950.

²² CIT–MIT 2001.

²³ Liptak 2012.

²⁴ Fahrenthold 2012.

²⁵ Geraghty 2016.

utalva kijelentette: „tudom, hogy ő illegitim elnök”; és hangoztatta, hogy szerinte a „választók elnyomása” jelentős szerepet játszott Trump megválasztásában.²⁶

Az amerikaiak percepciója a 2020-as választások integritását illetően

A szabálytalanságok gyanúja azért merült fel tömegesen 2020-ban, mert a demokraták a Covid-járványra hivatkozva erőltették a levél-szavazás különféle formáit, aminek következtében a korábban a szavazók töredékét érintő távszavazás tömegessé vált. Akkor valójában „szavazási szezonról” lehetett beszélni, hiszen már hónapokkal a választás napja, november 3-a előtt le vagy fel lehetett adni a szavazatot, sőt, azt is elérték gyakran menet közbeni intézkedésekkel, hogy a választás napja után beérkező szavazatokat is számolják meg, akár akkor is, ha nem volt bizonyítható, hogy időben feladták. Emellett évek óta jogi úton igyekeztek fellazítani a tagállamok szavazási szabályait, beleértve a személyazonosság igazolásának kötelezettségét.²⁷

Az amerikaiak egyharmada nem tekintette érvényesnek a 2020-as választások eredményét, és további egyötödüknek voltak kétségei a 2020-as elnökválasztások tisztaságát illetően. Az NPR–Ipsos 2022. januári felmérése szerint a republikánus szavazók kétharmada,²⁸ az ABC–Ipsos felmérése szerint 71 százaléka szerint²⁹ történtek választási csalások 2020-ban. A republikánus szavazóknak kevesebb mint a fele fogadta el a 2020-as választások eredményét. Az egész amerikai népességnek pedig a 64 százaléka vélte úgy ekkor azt, hogy az amerikai demokrácia válságban van – függetlenül attól, hogy pontosan mit gondolt magáról az elnökválasztásról.³⁰ Egyébként a 2016-os elnökválasztás eredményét több demokrata szimpatizáns nem fogadta el, mint ahány republikánus nem fogadta el 2020-ast.³¹

²⁶ Uo.

²⁷ Fund–Spakovsky 2021, 2. fejezet.

²⁸ Ipsos 2022.

²⁹ Shepherd 2022.

³⁰ Swann 2022.

³¹ WP–CAPC 2017.

2020 a Covid miatt extrém eset volt, de az amerikai demokrácia régóta küzd az itt vázolt problémákkal. Nem pusztán a valóban megtörtént szabálytalanságok (és esetleg csalások) ügye érdekes, hanem természetesen a potenciális csalásokra lehetőséget adó laza szabályozások is.

Hány szavazaton múltott 2020-ban Joe Biden győzelme?

A csalások lehetőségét ignoráló álláspont szerint, ha történt is volna csalás, akkor is lehetetlen, hogy a demokraták 7 millió szavazatot elcsaltak volna, és a csalásgyanús esetek össz-szavazata sem igen tesz ki ennyit. Ezért aztán felesleges is a csalások kérdésével foglalkozni, mert ha voltak is, akkor sem fordították át a választások eredményét. Persze lehet, hogy sok meglehetősen laza szabályozás tág teret ad a csalásra, de még az sem bizonyítja, hogy csalás történt – szól az érvelés.

Azonban ha a szabályozási környezet és a lebonyolítás módja tág teret ad a szabálytalanságoknak, akkor joggal beszélhetünk csalásgyanúról, és arról, hogy az adott választások nem voltak tiszták. Ez pedig akkor is aggodalomra ad okot, ha épp a szabálytalanságok nem fordították meg az eredményt. Ezzel együtt érdemes rámutatnunk, hogy nem igaz az az érvelés, miszerint a 2020-as elnökválasztás eredménye 7 millió szavazaton múlt.

A hivatalos eredmények szerint a 2020-as elnökválasztásokon nagyjából 81 millióan szavaztak a demokrata Joe Bidenre és 74 millióan a republikánus Donald Trumpra.³² Azonban Amerikában nem az egyéni szavazatok számítanak, hanem tagállamonként valójában elektorokra voksolnak a szavazók, az elektoroknak pedig az adott tagállam győztes jelöltjére kell szavazniuk, kivéve Maine-t és Nebraskát (tehát valójában a helyi többség alapján a tagállamok választanak elnököt). Ez az angolszász világban domináns, már említett „győztes mindent visz”-rendszer. Az elektori kollégiumban a tagállamok népességarányosan képviselik magukat. Ezért az amerikai rendszerben az elnökvá-

³² Federal Election Commission 2020. Lásd még: https://en.wikipedia.org/wiki/2020_United_States_presidential_election

lasztáson tagállamonként „elvesznek” a vesztesre leadott szavazatok, vagyis az electorok úgy szavaznak, mintha egy államban mindenki a győztesre szavazott volna, de maguk a tagállamok már népességarányosan számítanak.³³ Biden így 2020-ban 306, Trump 232 electori szavazatot kapott. Ha a tagállamokat nézzük, akkor viszont azt látjuk, hogy mindkét jelölt 25 tagállamban nyert, bár Biden vitte a népesebbeket, emellett ő nyerte a fővárosi kerületet (Washington, D. C.).³⁴

Az, hogy egy elnökjelölt hány szavazattal kapott többet, illetve hány szavazattal nyert, a helyi sajátosságok miatt két külön szám. Ha nem azt nézzük, hogy mennyivel kapott több szavazatot Biden, hanem hogy hány szavazaton múlt a választás, akkor jóval kisebb számot kapunk: billegő államokként pár tízezer szavazatot. A legfontosabb billegő államok e tekintetben Arizona, Georgia, Michigan, Nevada, Pennsylvania és Wisconsin voltak. 2020-ban Georgiában Biden nyert 11 779 szavazattal (0,24 százalék), Arizonában 10 457-tel (0,31 százalék), Wisconsinban 20 682-vel (0,63 százalék), Pennsylvániában 80 555-tel (1,16 százalék), Nevadában 33 596-tal (2,39 százalék), végül Michiganban 154 188-cal (2,78 százalék).³⁵

Tehát a legszorosabb, 1 százalékon belüli verseny Wisconsinban, Georgiában és Arizonában alakult ki, és összesen 42 918 szavazatot jelentett. Ha körülbelül 22 ezren Trumpra szavaztak volna, akkor a három legszorosabb államban ő nyert volna, és az electori kollégium szavazatai épp fele-fele arányban oszlottak volna meg. Ekkor a képviselőház lett volna hivatott dönteni a nyertes személyéről, amelyben ekkor republikánus többség volt, tehát valószínűleg Trump nyert volna. Ez annyit tesz, hogy 2020-ban Trump győzelme nem 7 millió, hanem körülbelül 22 ezer szavazaton veszett el.

A szavazási szabályok

A republikánusok a választások tisztasága miatt aggódnak (*election integrity*), és a szigorúbb szabályozás hívei, a demokraták viszont a „választási szabadság” (*voting freedom*) kiterjesztésén dolgoznak, a repub-

³³ Az amerikai választási rendszerről lásd: Maisel 2007, 1–27.

³⁴ Federal Election Commission 2022.

³⁵ Uo.

likánusok által preferált szigorúbb szabályokat pedig a „szavazók elnyomásának” (*voter suppression*) titulálják. Az egész kérdéskörben fontos szerepet játszik tehát a nyelvpolitika.

A szavazási szabályok tagállami hatáskörbe tartoznak, így kisebb-nagyobb mértékben tagállamonként eltérnek – sőt van, ahol megyéenként is. Emellett Észak-Dakota kivételével minden szavazni óhajtó állampolgárnak regisztrálnia kell.³⁶ Egy 2012-es becslés szerint akkor 51 millió választásra jogosult amerikai nem volt regisztrálva, ami a választók 24 százaléka.³⁷

Minthogy Amerikában nem létezik személyi igazolvány szövetségi szinten, ezért a regisztrációkor a szövetségi törvények szerint vagy a jogosítvány számával, vagy a társadalombiztosítási (*social security*) szám utolsó négy számjegyével kell igazolnia magát a választópolgárnak. Tagállami szinten valamiféle személyazonosság-igazolást az 1950-es évek óta megkövetelnek, de 2006-ig egy tagállam sem írt elő államilag kibocsátott, fotóval ellátott személyazonosság-igazolást. Eddig 36 állam vezette be szavazói személyazonosság valamiféle kötelező igazolását (ami nem feltétlenül jelent fényképes igazolványt). 2020-ban 23 államban volt kötelező a személyazonosság fényképes igazolása (Alabama, Arkansas, Dél-Dakota, Észak- és Dél-Karolina, Florida, Georgia, Idaho, Indiana, Kansas, Kentucky, Louisiana, Michigan, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, New Hampshire, Nyugat-Virginia, Ohio, Rhode Island, Tennessee, Texas), azóta ezt Wisconsin is megszavazta. 12 államban elfogadnak nem fotós igazolást is (Alaszka, Arizona, Colorado, Connecticut, Delaware, Észak-Dakota, Iowa, Oklahoma, Utah, Virginia, Washington, Wyoming). A maradék 14 állam (Illinois, Hawaii, Kalifornia, Maine, Maryland, Massachusetts, Minnesota, Nevada, New Jersey, New York, Pennsylvánia, Oregon, Új-Mexikó, Vermont) és Washington, D. C. (tehát a nem tagállam szövetségi terület) semmiféle dokumentációt nem követel meg a szavazó részéről.³⁸ A nem állampolgárok helyi kérdésekben szavazhatnak, de szövetségi választáson nem. Tehát egy

³⁶ Wikipedia: Voter registration in the United States, <https://justfacts.votesmart.org/elections/voter-registration/ND#.WCFO5NxXQSQ>, https://en.wikipedia.org/wiki/Voter_registration_in_the_United_States, <https://vip.sos.nd.gov/PortalList.aspx>

³⁷ The Pew Charitable Trusts 2012. A választók különféle statisztikáiról: Pew Research Center 2020.

³⁸ National Conference of State Legislatures 2025.

rezidens, aki nem állampolgár (extrém esetben, ha az adott tagállam engedélyezi) voksolhat városi tisztviselőkre, de ugyanazon a szavazólapon nem szavazhat(na) kongresszusi képviselőre, szenátorra vagy elnökjelöltre. Ezt valóban csak hiteles, személyazonosságot igazoló irattal (*strict picture ID*) lehetne megtenni. A demokraták terelő narratívája erre a kettősségre épít. A jogosítvány sem százszázalékosan biztos igazoló dokumentum, ráadásul sokat hamisítják az alkoholfogyasztás életkori szabályozása (18 vagy 21 éves kor) miatt.

Az ilyen törvényeket azonban a demokraták gyakran perelik, mondván, hogy az diszkriminatív: az érintett tagállamok fele találta magát bíróság előtt.³⁹ Számos tagállamban a bíróságok érvénytelenítették az ilyen követelményeket. A kutatások szerint ugyanakkor az ilyen törvényeknek jelentéktelen hatása van a kisebbségi szavazók részvételére (de Georgiában például növelte is a feketék részvételi arányát)⁴⁰.

A Demokrata Párt, a baloldali véleményvezérek és a liberális meggyőződésű tudósok nézete szerint a szegények és kisebbségek számára a regisztráció nagyobb nehézséget okoz. A demokraták és a baloldali fekete érdekvédelmi szervezet, az NAACP a kezdetektől ellenezte a szigorú személyazonosság-igazolási követelményeket. A kutatások ezt nem támasztják alá. Az önigazolás-követelmények növelik a bizalmat a választások tisztaságában,⁴¹ aminek azért van erkölcsi és politikai értelme is, például a győztesek legitimációjára nézve. Az előző évtized kutatásai szerint a választók túlnyomó többsége szerint jó dolog megkövetelni, hogy fényképes igazolvánnyal igazolják magukat a szavazók; a Pew 2021-es kutatása szerint ezt követelné meg a republikánus szavazók 93, a demokrata szavazók 61 százaléka.⁴² Az Honest Elections Project ugyanez évi felmérése szerint a szavazók 77 százaléka egyetért a személyazonosság-igazolási követelmények fontosságával, köztük a fekete szavazók 64, a spanyol ajkúak 78 százaléka és a megkérdezettek kétharmada szerint a személyesen szavazókra vonatkozó önigazolási szabályokat ki kellene terjeszteni a levélben szavazókra is.⁴³

39 NCSL, https://www.ncsl.org/documents/legismgt/elect/Voter_ID_Courts_May2014.pdf

40 Gillespie 2015.

41 CFER 2005.

42 Pew Research Center 2021.

43 Fund 2021, 149.

Elavult nyilvántartások: az elköltözött és halott szavazók kérdése

Az 1993-as National Voter Registration Act (NVRA) szavazói nyilvántartásaik rendben tartására kötelezte a tagállamokat. A legtöbb tagállam ezt nem tette meg, pedig az amerikaiak nagy költözők: évente 11 százaléuk vált lakhelyet. 2018-ban a Legfelsőbb Bíróság hozott egy döntést, mely szerint a nyilvántartások frissen tartása kötelező.⁴⁴ Ugyan egy tanulmány szerint a 2012-es választásokon csak a szavazatok 0,02 százaléka lehetett dupla szavazat,⁴⁵ a más nevében és a két tagállamban való szavazás elméleti lehetősége a következőkben bemutatottak alapján mégis aggasztó.

A Pew Research Center 2012-es kutatása szerint akkor 1,8 millió elhunyt maradt szavazóként regisztrálva Amerika-szerte, és 3 millióan voltak több államban regisztrálva (valószínűleg költözés miatt). Ráadásul 24 millióan érvénytelenül vagy pontatlanul voltak regisztrálva.⁴⁶ A Government Accountability Institute (GAI) 2017-ben jelentette meg riportját, amely szerint a 2016-os választásokon több ezren szavaztak több államban is.⁴⁷ A teljes USA-ra vetítve ez szerintük 45 ezer duplán leadott szavazatot jelent. A Public Interest Legal Found (PILF) 2020-as jelentése 41 államban összesen 350 ezer elhunyt szavazót talált a nyilvántartásokban (a legrosszabbak: Michigan, Florida, New York, Texas, Kalifornia).⁴⁸ A Judicial Watch egy 2020. szeptemberi tanulmánya szerint a 3143-ból 353 amerikai megyében több regisztrált szavazó volt ekkor nyilvántartva, mint ahány szavazó korú állampolgár lakik – összesítve 1,8 millióval több szavazó (azután, hogy Los Angeles már akorra is törölt rengeteg téves regisztrációt). Ez a megyék több mint 10 százaléka. A tanulmány szerint továbbá 8 olyan tagállam volt 2020-ban, ahol a szavazásra jogosult polgárok 100 százalékanál is többen voltak regisztrálva.⁴⁹ A szervezet pereinek következtében 2023 szeptemberé-

⁴⁴ Supreme Court 2018.

⁴⁵ Goel et al. 2020.

⁴⁶ Fessler 2012.

⁴⁷ Heritage Foundation 2017.

⁴⁸ Spakovsky–Samalis–Aldrich 2020.

⁴⁹ Judicial Watch 2020.

ig 4 millió téves választói regisztrációt töröltek a nyilvántartásokból USA-szerzte.⁵⁰

A talán legnépesebb, 9,7 millió lakosú, kaliforniai Los Angeles megye 2023 februárjában jelentette be, hogy a Judicial Watch szervezettel megkötött, 2017-es peren kívüli megállapodása értelmében eltávolított 1 207 613 tévesen regisztrált szavazót a nyilvántartásából.⁵¹ Los Angeles megye két évtizeden át nem tartotta karban szavazói nyilvántartásait, és már 2019-ben voltak olyan hírek, hogy 1,5 millió téves regisztrációt törölt.⁵²

A Judicial Watch 2024. október 23-án, alig két héttel a november 5-i választások előtt jelentette be, hogy beperli Oregon államot, mivel annak szavazói névjegyzékében nagy számban szerepelnek régi, inaktív regisztrációk. A tagállam 36 megyéje közül 29 nem tartotta rendben a szavazói névlistákat. A Judicial Watch azt állítja, hogy Oregonban és 35 megyéjében az összesített regisztrációs arány meghaladta a 100 százalékot, és ott a legmagasabb ismert inaktív regisztrációs arány az ország államai közül. Oregonban 2020-ban nagyjából 380 ezer szavazattal nyert Joe Biden.⁵³ A Judicial Watch egész Kaliforniát és Illinois-t is beperelte hasonló okokból 2024 márciusában.

A Public Interest Legal Found 2020-ban beperelte Pennsylvaniát, amiért 21 ezer halott volt a szavazói nyilvántartásában, többen 10 vagy akár 20 éve távoztak az élők sorából. Pennsylvania a 2020. novemberi választások után 5 hónappal egyezett bele, hogy törölje az érintetteket a nyilvántartásból.⁵⁴ A tagállamot nemcsak a PILF perelte, hanem a Judicial Watch is. Pennsylvania 2023 áprilisában állapodott meg a szervezettel, és távolított el 178 258 téves regisztrációt, valamint kötelezte magát és 5 megyéjét, hogy a következő 5 évben folyamatosan tájékoztassa a Judicial Watchot a nyilvántartások rendben tartásáról.

Wisconsinban 2019-ben rendelte el a bíróság, hogy töröljenek 234 ezer elköltözött vagy elhunyt személyt a nyilvántartásból, amire a helyi demokrata főügyész, Josh Kaul azt válaszolta, hogy az „világos ve-

⁵⁰ Judicial Watch 2023a.

⁵¹ Judicial Watch 2023b.

⁵² NBC Los Angeles 2019.

⁵³ Judicial Watch 2024a.

⁵⁴ PILF 2020.

szélyt jelentene a szavazókra”, mivel esetleg volna, aki nem tud élni így a szavazójogával.⁵⁵ Az 1 milliós Wisconsin szavazói nyilvántartásaihoz képest 2019-re 234 ezer ember költözött el, de az állam nem frissítette az adatokat. Viszont még a levélszavazásnál is megkövetelte a személyazonosság igazolását, kivéve, ha valaki „örökre” korlátozva van a kora, betegsége, gyengesége vagy fogyatékossága miatt. A hivatalnokok arra biztatták a lakosokat, hogy vallják magukat ebbe a kategóriába tartozónak. Wisconsinban 2020 áprilisában tartottak számos helyi választást és a tagállami Legfelsőbb Bíróságra is választottak bírát, ekkor 195 ezren szavaztak levélben, de a novemberi elnökválasztásokig még 50 ezren vallották azt, hogy örökre korlátozva vannak.⁵⁶

Georgiában 2016-ban a levélszavazatok 6,4, 2018-ban 3,6 százalékát nyilvánították érvénytelennek. A demokraták által perelt szavazatszámhlálási eljárások felpuhítása után viszont 2020-ban csak 0,4 százalékot tudtak érvénytelenné nyilvánítani. Korábban a levélszavazaton szereplő aláírásnak a georgiai szavazó-nyilvántartásban szereplő aláírással kellett egyeznie, a demokraták pereit után azonban elég volt, ha bármilyen hivatalos aláírással egyezik, beleértve a levélszavazás-igénylő lapon szereplőt is. Ettől kezdve bármilyen ezzel kapcsolatos szabálytalanság felderítése lehetetlenné vált.⁵⁷

Washington, D. C., azaz a fővárosi kerület, ahol 70-100 százalékos szavazataránnyal nyert a demokraták, elkerülte a pereskedést, mivel miután a Judicial Watch perrel fenyegette meg a régiót 2023 decemberében, eltávolítottak 65 544 téves regisztrációt a nyilvántartásokból, ígéretet tettek további 37 962 név törlésére, és jelezték, hogy 73 522 regisztráció státuszát inaktívra állították.⁵⁸

Ohio 2024-ben törölt 155 ezer inaktív, elköltözött vagy elhunyt szavazót a listáiból, hogy betartsa a törvényt, mire beperelték emiatt, ám a Legfelsőbb Bíróság a tagállamnak adott igazat. Ohióban 2020-ban Trump nyert nagyjából félmillió szavazattal, azaz 155 ezer szavazat nem döntő, de jelentős részét teszi ki a különbségnek.⁵⁹

⁵⁵ Marley–Vielmetti 2019.

⁵⁶ Hemingway 2021, 1467–1503.

⁵⁷ Uo. loc. 1589–1596. Ballotpedia 2020.

⁵⁸ Judicial Watch 2024.

⁵⁹ AP News 2024.

A Judicial Watch 2024. november 1-jén bejelentette, hogy a fellebbviteli bíróság neki adott igazat Mississippivel szemben, miután bepepelték az államot, amiért engedélyezte a választások napja után akár öt nappal beérkezett szavazatokat megszámlálását. Illinois-t is bepepelték 2022-ben, mivel ott egészen 14 nappal a választások napja utánig engedik beérkezni a szavazatokat, ha a választások napjáig feladták, sőt, a postai bélyegző nélkülieket is számolták.⁶⁰

A szervezet az utolsó pillanatban vette észre, hogy Georgia 7 megyéjében nem hajlandók betartani az állami választási törvényt, amely szerint „korai szavazásra” csak a választások napja előtti péntekig (esetünkben november 1-jéig) van lehetőség, és bejelentették, hogy hétfvén és hétfőn is befogadják az ilyen szavazatokat. Ugyan Georgiában 159 megye van, de valójában 6-ban – Fulton, DeKalb, Cobb, Gwinnett, Athens-Clarke, Clayton és Chatham – helyezkednek el a tagállam nagyobb városai, Atlanta és Athens, tehát az állam népességének jelentős része itt él. A Judicial Watch szerint ezzel a megyék nemcsak a georgiai választási törvényt sértik meg, hanem a 14. alkotmánymódosítás egyenlő védelemről szóló elvét és a szövetségi választási törvényeket is.⁶¹ A megyék önkényes lépéséről a *Federalist* is írt.⁶² Georgiában 2020-ban Biden 11 779 szavazattal nyert, tehát pár ezer szavazat is számít.

A demokraták és a baloldali meggyőződésű tudósok többnyire azzal érvelnek, hogy a kutatások szerint valójában alig néhány halott és elköltözött nevében szavaznak, tehát a ténylegesen megtörténő választási szabálytalanság minimális⁶³ (habár van ennek ellentmondó, más eredményre jutó kutatás is)⁶⁴. Azt is felhozzák, hogy a személyes szavazáskor elkövetett szabálytalanság azon államokban, ahol nincs szigorú önigazolási követelmény, úgyszintén ritka. Csakhogy egyrészt a dolgot természetéből fakadóan nehéz mérni (csupán a napvilágra került eseteket tudják vizsgálni), mondhatnánk tehát, hogy ami napvilágra kerül, az lehetséges, hogy csak a jéghegy csúcsa. Másrészt igen

⁶⁰ Judicial Watch 2024b.

⁶¹ Erről a szervezet vezetője, Tom Fitton posztolt az X-en: <https://x.com/TomFitton/status/1853188032117006808>

⁶² Lyman 2024.

⁶³ Wikipedia: Voter identification laws in the United, https://en.wikipedia.org/wiki/Voter_identification_laws_in_the_United_States#Fraud_prevention

⁶⁴ Richman–Chattha–Earnest 2014.

furcsa azzal érvelni, hogy felesleges szigorítással bezárni a potenciális szabálytalankodásra lehetőséget biztosító kiskapukat csak amiatt, mert ismereteink szerint általában kevesen élnek velük vissza, hiszen egy választási rendszer akkor megbízható, ha a csalás és szabálytalanság lehetőségét egyaránt minimálisra csökkenti.

Georgia: hidd el bemondásra?⁶⁵

Georgiában 2020-ban Biden 12 ezer szavazattal nyert, a helyi republikánusok azonban perelték a választást, mivel rengeteg szabálytalanság történt. Ezek központja Fulton megye volt – itt található a főváros, Atlanta nagy része is, így Fulton megyében él a 10 milliós Georgia lakosságának egytizede. Atlanta kisebb része DeKalb megyében fekszik, Georgiában pedig régi hagyománya van a választási szabálytalanságoknak.

A Trump-kampány ügyet csinált abból, hogy Fulton megyében nem engedték közel a szavazatszámolás helyszínéhez a Trump-kampány választási megfigyelőit. A *Fox News* és mások bemehettek az épületbe, de egy távoli pontról figyelhették csak az eseményeket. A levélszavazatokat az atlantai State Farm Arenában számlálták, ahol először állítólag csőtörés miatt nem kezdték meg időben a munkát. Utána éjjel fél tizenegykor abbahagyták a számlálást, és a felügyelők azt mondták a számlálóknak, hogy térjenek vissza reggel fél kilencre folytatni a számlálást. Csak négy ember maradt. Amikor egyesek azt kérdezték, mennyit számoltak meg és mennyi maradt még, hogy ezt ellenőrizni tudják reggel is, nem kaptak választ. Amikor több helyen felbukkant az információ, hogy valójában folytatódott a számlálás, néhány republikánus megfigyelő visszament, és azt mondták nekik, hogy éjjel egyig valóban folytatták páran a számlálást, de már abbahagyták.

A szavazatszámolás folytatását később egy darabig tagadták, de aztán kénytelenek voltak beismerni. Richard Barron, a megye választási igazgatójának menesztése hónapokig a levegőben lógott 2021 elején – végül maradhatott. Amikor szóba került az ügy, azt válaszolta:

⁶⁵ Fund–Spakovsky 2021, 10. fejezet. Hemingway 2021, 10. fejezet.

„A stábom szerint ez normális.” Érdekes, hogy hasonló „szünetet” rendeltek el Pennsylvania, Michigan és Wisconsin városaiban is.

DeKalb megyében félreszámoltak több ezer szavazatot, olyannyira, hogy a választások után az egészzet felülvizsgáló auditot rendeltek el. A Looking Ahead America (LAA) elnöke, Matthew Braynard által készített jelentés szerint Georgiában 66 ezer kiskorú volt ekkor regisztrálva, majdnem 5000 kettős regisztráció volt (akik más államban is regisztráltak), 40 ezren pedig államon belül költöztek át másik megyébe anélkül, hogy átregisztrálták volna magukat. 305 ezren a határidő után igényeltek levélszavazást. A 2020-as választásokon a korábbi arányokat figyelembe véve irreálisan kevés levélszavazatot találtak érvénytelennek.⁶⁶

A 2018-as 3,46 és a 2016-os 2,90 százalék 2020-ra lecsökkent 0,034 százalékra. Ez nem életszerű. A 159 megyéből 48-ban egyetlen érvénytelen levélszavazatot sem találtak. Az összes érvénytelennek talált levélszavazat száma 4471 volt, holott a korábbi adatok alapján valahol 33 és 41 ezer között kellett volna lennie.

A keresetet – mivel az alperes Fulton megye egyik választási szerve volt – a törvények szerint másik megyében kellett volna tárgyalni, ám a bíróság mégis Fulton megye egyik liberális ítéleteiről híres bírójára szignálta az ügyet. Sok nehézség után végül az ügy a szomszédos Cobb megyében kötött ki, ahol a bíró 2021. január 8-ra tűzte ki az első meghallgatást – két nappal azutánra, hogy a washingtoni szenátus hitelesítette az elektori testület szavazatait.

Egyenlőtlen tagállami szabályozások?⁶⁷

Texas be akart perelni több tagállamot – Pennsylvaniát, Georgiát, Michigant és Wisconsint – a 2020-as választások után, mivel megítélése szerint annyira nem tartották be a saját törvényeiket, hogy az hátrányt okozott az olyan államok szavazóinak, mint Texas. Ezért Texas azt kérte a bíróságtól, hogy függessze fel ezen államokban a választási eredmények érvényesítését. A Legfelsőbb Bíróság elutasította a beadványt,

⁶⁶ Look Ahead America 2021.

⁶⁷ Fund–Spakovsky 2021, 524–610.

mondván, nem látja Texas érdekeltségét a kérdésben, pedig legalább 16 másik tagállam támogatta Texas beadványát.

Az amerikai törvények szerint a választási és szavazási szabályok a tagállami törvényhozás hatáskörébe tartoznak, nem a végrehajtó vagy a bírói hataloméba. Az említett négy tagállamban azonban a végrehajtó hatalom (kormányzó, államminiszter) és a bíróságok (helyi Legfelsőbb Bíróság stb.) önkényesen nyúltak bele a választási törvényekbe. Hogyan? Mit kifogásolt Texas és a hozzá csatlakozó tagállamok?

Pennsylvániában Kathy Boockvar demokrata államminiszter (*secretary of state*) önkényesen hatályon kívül helyezett jó pár olyan szabályozást, amely a távol szavazók aláírásainak hitelesítésére vonatkozott, és többek közt azzal érvelt, hogy a választási bizottságok nem érvényteleníthetnek szavazólapot aláírás-elemzéssel – ezen érvelése viszont teljesen egyértelműen ellentétes a pennsylvániai szabályozással. Sőt, Boockvar elrendelte azt is, hogy a beérkezett levélszavazatokat a választások napja előtt nyissák fel, és ha „hibás” a kitöltés, keressék fel a szavazót, felajánlva a „javítás” lehetőségét. A szavazatjavítás (*ballot curing*) ezen gyakorlatát a demokraták sokfelé igyekeznek meghonosítani. Minderre viszont a helyi törvények egyértelműen nem adnak lehetőséget, így aztán egyes megyék eleget tettek Boockvar kérésének, mások nem – ez pedig nyilvánvalóan sérti a szavazói egyenlőséget.

Philadelphia városa és Allegheny megye természetesen megfogadta az államminiszter „kérését”, viszont a szavazatszámlálás éjszakáján letakarták az ablakokat, és a republikánus megfigyelőket nem engedték közel az épületekhez. Az is előfordult, hogy késő éjjel hazaküldték a számlálókat, mondván, reggel befejezik a munkát, majd néhányan maradtak, és mégis folytatták a számlálást. Amikor kitört a botrány, közölték: mindenkit biztosítanak afelől, hogy ők nem csaltak.

Bár a helyi törvények egyértelműen a választás napján este nyolc órát határozzák meg a távol szavazók szavazólapjai beérkezési határidejének, a demokrata többségű helyi Legfelsőbb Bíróság a pennsylvániai Demokrata Párt bírósági beadványának helyt adva három nappal a választások napja utánig kiterjesztette a határidőt, hivatkozva a tagállami alkotmány azon kitételére, amely szerint a választásoknak „szabadnak és egyenlőnek” kell lenniük.

A republikánusok természetesen fellebbeztek a washingtoni Legfelsőbb Bírósághoz, de az október 19-én – alig három héttel a választások

előtt – elutasította a beadványt, majd még egyszer elutasította október 28-án, habár három bíró – Samuel Alito, Thomas Clarence és Neil Gorsuch – különvéleményt fogalmazott meg, miszerint a dolog „nemzeti jelentőségű” lett volna.

Georgiában a republikánus államminiszter, Brad Raffensperger peren kívül megegyezett a georgiai Demokrata Párttal 2020 márciusában, hogy úgy változtatják meg a törvények által megkövetelt aláírás-ellenőrzés módját, hogy lényegében lehetetlen legyen elutasítani egy-egy elvileg érvénytelen levélszavazatot azért, mert a rajta szereplő aláírás nem egyezik a szavazó nyilvántartott aláírásával. Sőt, a megegyezésben azt is kikötötték, hogy a helyi demokraták által kijelölt szakértő által összeállított választási útmutatót kell kiadni.

Michiganben Jocelyn Benson demokrata államminiszter annak ellenére kiküldette minden regisztrált szavazónak a levélszavazólapokat, hogy erre a törvények nem adnak neki lehetőséget, majd úgyszintén törvényellenesen engedélyezte, hogy a szavazók aláírásuk igazolása nélkül igényeljenek levélszavazólapot online. A Detroitot magában foglaló Wayne megye választási hivatalnokai ráadásul egyszerűen ignorálták a levélszavazatok esetében az aláírás-igazolási követelményeket.

Wisconsinban a demokrata erődnék számító városok – Green Bayben, Kenoshában, Madisonban, Milwaukeeban és Racine-ban – különféle közterein helyeztek ki a biztonsági követelményeknek meg nem felelő szavazóladákat a levélszavazatok összegyűjtésére, holott a helyi törvények világosan kimondják, hogy a levélszavazatokat a helyi jegyzőnek kell elküldeni, és a másképp leadott szavazatokat nem lehet számításba venni. Sőt, arra biztatták az embereket, hogy vallják magukat „örökre korlátozottnak” – a lehetőség eredetileg a tartósan fogyatékosok és betegek számára van fenntartva, és mentesít a személyazonossági és aláírási követelmények alól.

Marc Elias, a laxista szabályok jogásza

A demokraták laxista szavazási szabályok meghozatalát célzó akcióit Marc Elias vezeti,⁶⁸ a Perkins Coie ügyvédi iroda prominens munkatársa, amely dolgozik demokrata toppolitikusoknak (Obama, Hillary Clinton stb.), valamint olyan vállalatoknak is, mint a Twitter, a Facebook, az Intel, a Google és az Amazon. Elias közreműködött John Kerry 2004-es és Hillary Clinton 2016-os kampányában is, és ő állította össze a 2016-os orosz választási beavatkozásról szóló demokrata elmélet egyik alapjául szolgáló Steele-dossziét (az elmélet nem igazolódott). 2020–21-ben pedig a Biden-kampány és a Nemzeti Demokrata Bizottság (a Demokrata Párt vezető testülete) részéről ő reagált a Donald Trump által indított választási perekre – 65-ből 65-öt meg is nyert. A *New York Times* szerint ő „az egyik legfélelmetesebb választási jogász”, és „az egyik legbefolyásosabb, nem választott demokrata Washingtonban”.⁶⁹ A Politico szerint Elias „meghatározó erő, ami az amerikai választási jogot illeti”. „A demokraták újraszámláló királyának” is nevezik.⁷⁰

Elias 1998 óta perelt demokrata politikusok nevében kisebb-nagyobb választásokat, főleg újraszámlálási ügyeket, és legtöbbször megnyerve a pereket. Például 2008-ban Minnesotában 8 hónapos újraszámlálási akcióval fordított meg egy választást, amit a republikánus jelölt 727 szavazattal először megnyert, majd Eliasék akciója után 312 szavazattal elvesztett. Ezzel meglett a demokratáknak az ObamaCare megszavazásához szükséges 60 fős szenátusi szupertöbbsége. Ekkor a demokraták nem tekintették a demokrácia elleni lépésnek a választás beperlését.⁷¹

2020-ban Elias amellet érvelt, hogy szavazatok tömegei maradnak számolatlanul, valamint hogy hiba érvénytelennek venni és nem megszámolni azokat a levélszavazatokat, amelyeken az aláírás nem egyezik a nyilvántartottal.⁷² Annak ellenére érvelt így, hogy ez az egyezési követelmény épp az egyik fő biztosítéka a személyazonosságnak. Elias így aztán a lehető leglazább szavazási szabályok mellett áll ki – és pe-

⁶⁸ Marc Eliasról lásd: Fund–Spakovsky 2021, 7. fejezet. Hemingway 2021, 333–470.

⁶⁹ Vogel–Mazzei 2018.

⁷⁰ Vogel 2014.

⁷¹ Hemingway 2021, 371–408.

⁷² Elias 2020.

rel. Többek közt el akarja érni, hogy ne politikai önkéntesek dolgozzanak a szavazókörzetekben, hanem kormányzati alkalmazottak, akik többnyire demokrata szavazók. Valamint azt is, hogy azok szavazatát is érvényesként számolják, akik nem regisztráltak, ráadásul rossz helyre mentek szavazni.

Eliasék és az érveléseiket alátámasztani hivatott professzorok rendszerint azzal a paternalista és rasszista érveléssel állnak elő, hogy a fekete és spanyol ajkú szavazók nem képesek a maguk bonyolultságában felfogni a szavazási szabályokat. Például Charles Stewart, az MIT politikatudomány-professzora szerint a rosszabb felfogású, „kevésbé szofisztikált” szavazók „többnyire afroamerikaiak”.⁷³

A demokraták Marc Elias vezetésével beperelik azokat a tagállamokat, amelyek nem felelnek meg az általuk jónak tartott, meglehetősen laxista, a szabálytalanságok lehetőségének tág teret adó szavazási szabályoknak, melyeket ők a „szavazási szabadság” védelmében kezdeményeznek. A tagállami vezetők általában peren kívül megegyeznek, és engednek Eliasék követeléseinek. Ezt nevezik *sue-and-settle* technikának (kb. „perelj és egyezz meg”). 2020 tavaszán például az Eliashoz köthető csoportok beperelték Észak-Karolinát, hogy fellazítsák a levélszavazatokra vonatkozó szabályokat. Ahelyett, hogy vállalta volna a pert, Észak-Karolina demokrata főügyésze inkább megegyezett Eliasekkal.⁷⁴ Az Elias-féle akciók egyik pénzügyi szponzora – írta a *New York Times*⁷⁵ és a *Washington Post* is⁷⁶ – Soros György volt, 5 millió dollárral.

Következtetések

Tanulmányomban bemutattam, hogy a 2020-as amerikai elnökválasztással összefüggésben, de nem csak azzal szemben megfogalmazott aggodalmak az esetleges választási szabálytalanságokat (esetleg tudatos csalásokat) illetően egyáltalán nem légből kapottak. Donald Trump

⁷³ Fund–Spakovsky 2021, 1800.

⁷⁴ Speakermoore.com 2020.

⁷⁵ Haberman 2015.

⁷⁶ Barnes 2016.

az úgynevezett *popular vote*-ban, vagyis az összes leadott szavazatok számát tekintve valóban több millióval veszített Joe Bidennel szemben 2020 novemberében, ám az amerikai választási szabályok sajátosságai miatt Biden győzelme valójában csak 22 ezer szavazaton múltott. A tanulmány elején idézett szakirodalom szerint az amerikai választások történelmének jellemző karakterisztikuma a szabálytalanság, de ez a kortárs választásokra nem igaz, azokon egyrészt nagyon csekély ennek esélye, másrészt viszont – ennek némileg ellentmondó következtetés – nehéz felderíteni.

Ebből kifolyólag nem az a fő kérdés, hogy valóban történtek-e szabálytalanságok 2020-ban és bármikor máskor, hanem a szabálytalanságoknak és esetleges csalásokra lehetőséget teremtő szabályozásokra kell koncentrálni. Már csak azért is, mert a választások integritása legitimáló erő: ha a megfelelő szabályozás miatt fel sem merülhet a csalás és szabálytalanság gyanúja, az stabilabb kormányzást jelenthet. Azt is kimutattam, hogy sokkal kisebb mértékű szabálytalanságok is elegendőek lehettek volna a 2020-as elnökválasztási eredmény befolyásolására.

Tanulmányomban a választási szabálytalanságok gyanúját megalapozó ellentmondásos szabályozásokat, szabályáthágásokat mutattam be. Jó részük annyira megalapozott volt, hogy pereskedtek miattuk a szigorításért vagy törvénybetartásért harcolók, sőt, pert is nyertek az érintett megyékkel, tagállamokkal szemben. Talán nem szorul különösebb bizonyításra, hogy a személyazonosság igazolásának anomáliái, az *absentee balloting*, a *ballot harvest*, az *early voting*, a választások napjának választási szezonná bővítése, a pártközi számlálóbizottságok hiánya, a regisztrációs nyilvántartások elavult mivolta, az elhunyt és elköltözött szavazók nyilvántartása együttesen tág teret biztosít az esetleges választási szabálytalanságoknak, extrém esetben csalásnak. Nevezetesen elsősorban is növeli a lehetőségét a választó szavazata megváltoztatásának, a más nevében való voksolásnak (például halottak), a több voks leadásának (például elköltözöttek), a jogosulatlan személy általi voksolásnak (például illegális migránsok).

Még érdekesebb, hogy az amerikai baloldal ragaszkodik ezekhez a laxista szabályozásokhoz, sőt, pereskedik azért, hogy minél lazábbak legyenek a szavazási szabályok.

Hogyan lehetne elejét venni a csalásgyanúknak? John Fund és Hans von Spakovsky szerint: 1. rendben kellene tartani a választói regisztrációs nyilvántartásokat; 2. a tagállamoknak meg kellene követelniük a fényképes igazolványt mind a személyes, mind a távolléti szavazás esetében; 3. teljes hozzáférést kellene adni a választási megfigyelőknek a szavazatszámolás folyamatához; 4. nem szabad engedélyezni a szavazatszámolást a választások napja előtt; 5. a tagállami törvényhozásnak meg kellene tudnia akadályozni, hogy a hivatalnokok megszegjék vagy elszabotálják a szabályok betartását; 6. nem szabad engedélyezni az automatikus választói és a választások napján való regisztrációt.⁷⁷

Magyarországról nézve eme felvetések teljesen evidensnek tűnnek, épp az a furcsa, hogy a demokrácia egyik fellegvárának tartott Amerikai Egyesült Államokban nem azok, és küzdeni kell értük, mások pedig ellenük küzdenek. Valószínű, hogy ha a magyar szavazási rendszer olyan lenne, mint az amerikai, a nemzetközi közösség aligha fogadná el a választásaink végeredményét.

Tanulmányomból kitűnik, hogy valóban komoly aggodalmak vehetők fel az Amerikai Egyesült Államokban a választások tisztaságával kapcsolatban, ha nem is konkrét csalásgyanú formájában, hanem mert a laxista szabályozás sok tagállamban egyszerűen tág teret biztosít az esetleges szabálytalanságoknak, melyek szoros választások esetén nem feltétlenül hanyagolhatók el a végeredményt tekintve. Hogy a kiskapukat bezárják-e, az a jövő amerikai politikai küzdelmeinek kérdése.

Irodalom

AP News 2024: Ohio removes 155,000 from voter rolls ahead of November's presidential election. *Apnews.com*, augusztus 2. <https://apnews.com/article/election-2024-ohio-voter-rolls-purge-4c8fda4ae658b1b1607b5f8188a57729> (letöltve: 2024. 01. 07.).

Ballotpedia 2020: Election results, 2020: Analysis of rejected ballots. *Ballotpedia.org*, https://ballotpedia.org/Election_results,_2020:_Analysis_of_rejected_ballots (letöltve: 2024. 01. 07.).

Barnes, Robert 2016: The crusade of a Democratic superlawyer with multimillion-dollar backing. *Washington Post*, augusztus 7. https://www.washingtonpost.com/politics/courts-law/the-crusade-of-a-democratic-super-lawyer-with-multimillion-dollar-backing/2016/08/07/2c1b408c-5a54-11e6-9767-f6c947fd0cb8_story.html (letöltve: 2024. 01. 07.).

⁷⁷ Fund–Spakovsky 2021, 12. fejezet.

- Campbell, Tracy 2005: *Deliver the Vote: A History of Election Fraud, an American Political Tradition-1742-2004*. Carroll & Graf.
- CFER 2005: *Building Confidence in U.S. Elections. Report of the Comission on Federal Election Reform*. <https://web.archive.org/web/20160304090922/http://www.eac.gov/assets/1/AssetManager/Exhibit%20M.PDF> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- CIT–MIT 2001: Voting: What Is, What Could Be. *California Institute of Technology / Massachusetts Institute of Technology Voting Technology Project*. <https://vote.caltech.edu/reports/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Elias, Marc 2020: We Are Not Counting Every Vote. *Medium*, január 13. <https://medium.com/@marceelias/we-are-not-counting-every-vote-e3b91b4a96f1> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Fahrenthold, David A. 2012: Selling votes is common type of election fraud. *Washington Post*, október 1. https://www.washingtonpost.com/politics/decision2012/selling-votes-is-common-type-of-election-fraud/2012/10/01/f8f5045a-071d-11e2-81ba-ffe35a7b6542_story.html (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Federal Election Commission 2020: *Federal Elections 2020*. Washington, D.C. 2022. <https://www.fec.gov/resources/cms-content/documents/federalections2020.pdf> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Fessler, Pam 2012: Study: 1.8 Million Dead People Still Registered To Vote. *Npr.org*, február 14. <https://www.npr.org/2012/02/14/146827471/study-1-8-million-dead-people-still-registered-to-vote> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Fund, John – Spakovsky, Hans von 2021: *Our Broken Elections: How the Left Changed the Way You Vote*. Encounter Books.
- Geraghty, Jim 2016: Hillary Clinton in 2002: George W. Bush Was 'Selected, Not Elected'. *National Review*, október 20. <https://www.nationalreview.com/corner/hillary-clinton-2002-george-w-bush-was-selected-not-elected/> (letöltve: 2025. 01. 25.).
- Goel, Sharad et al. 2020: One Person, One Vote: Estimating the Prevalence of Double Voting in U.S. Presidential Elections. *American Political Science Review*, 114. évfolyam, 2, 456–469.
- Gillespie, June Andra 2015: Voter Identification and Black Voter Turnout An Examination of Black Voter Turnout Patterns in Georgia, 2000-2014. *Phylon*, 52. évfolyam, 2, 43–67.
- Graff, Michael – Ochsner, Nick 2021: *The Vote Collectors: The True Story of the Scammers, Politicians, and Preachers behind the Nation's Greatest Electoral Fraud*. University of North Carolina Press.
- Gumbel, Andrew 2008: Election Fraud and the Myths of American Democracy. *Social Research: An International Quarterly*, 75. évfolyam, 4, 1109–1134.
- Haberman, Maggie 2015: George Soros Bankrolls Democrats' Fight in Voting Rights Cases. *New York Times*, június 15. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/politics/first-draft/2015/06/05/bankroller-of-democratic-voting-rights-cases-george-soros/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Hemingway, Mollie 2021: *Rigged: How the Media, Big Tech, and the Democrats Seized Our Elections*. Regnery.
- Heritage Foundation 2017: New Report Exposes Thousands of Illegal Votes in 2016 Election. *The Heritage Foundation*, július 28. <https://www.heritage.org/election-integrity/commentary/new-report-exposes-thousands-illegal-votes-2016-election> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Herron, Erik S. – Pekkanen, Robert – Shugart, Matthew Søberg 2018: *The Oxford Handbook of Electoral Systems*. Oxford University Press.

- Holt, Michael F. 2008: *By One Vote: The Disputed Presidential Election of 1876*. University Press of Kansas.
- Ipsos 2022: Seven in ten Americans say the country is in crisis, at risk of failing. *Ipsos.com*, január 3. <https://www.ipsos.com/en-us/seven-ten-americans-say-country-crisis-risk-failing> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Judicial Watch 2020: New Judicial Watch Study Finds 353 U.S. Counties in 29 States with Voter Registration Rates Exceeding 100%. *Judicial Watch*, október 16. <https://www.judicialwatch.org/new-jw-study-voter-registration/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Judicial Watch 2023a: Lawsuit Forces Los Angeles County To Remove 1.2 Million Ineligible Voters From Rolls. *Judicial Watch*, február 27. <https://www.judicialwatch.org/lawsuit-forces-los-angeles-county-to-remove-1-2-million-ineligible-voters-from-rolls/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Judicial Watch 2023b: Update: 4 million voters cleaned up from voter rolls. *Judicial Watch*, szeptember 5. <https://www.judicialwatch.org/videos/update-4-million-names-cleaned-up-from-voter-rolls/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Judicial Watch 2024a: Judicial Watch Sues Oregon to Force Clean Up of Voter Rolls—Law-suit Alleges Oregon Has One of Worst Voting Lists in the Nation. *Judicial Watch*, október 23. <https://www.judicialwatch.org/oregon-clean-up-voter-rolls/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Judicial Watch 2024b: HUGE Election Lawsuit Victory. *Judicial Watch*, november 1. <https://www.judicialwatch.org/huge-election-lawsuit-victory> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Levine, Jon 2020: Confessions of a voter fraud: I was a master at fixing mail-in ballots. *New York Post*, augusztus 29. <https://nypost.com/2020/08/29/political-insider-explains-voter-fraud-with-mail-in-ballots/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Liptak, Adam 2012: Error and Fraud at Issue as Absentee Voting Rises. *New York Times*, 2012. október 6. <https://www.nytimes.com/2012/10/07/us/politics/as-more-vote-by-mail-faulty-ballots-could-impact-elections.html> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Look Ahead America 2021: LAA's Voter Integrity Project Releases The Georgia Report. *Lookaheadamerica.org*, április 19. <https://lookaheadamerica.org/GeorgiaReport/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Lyman, Brianna 2024: Georgia GOP Leaders Are Outraged After Dem-Led Counties Abruptly Extend Ballot Drop-Off Deadline. *The Federalist*, november 3. <https://thefederalist.com/2024/11/03/georgia-gop-leaders-outraged-after-dem-led-counties-abruptly-extend-ballot-drop-off-deadline/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Marley, Patrick Marley – Vielmetti, Bruce 2019: Judge orders 234,000 purged from Wisconsin voter rolls. *USA Today*, december 13. <https://eu.usatoday.com/story/news/nation/2019/12/13/wisconsin-voter-registration-judge-orders-234-000-purged-rolls/2643852001/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Møller, Jørgen – Svend-Skaaning, Erik 2013: *Democracy and Democratization in Comparative Perspective. Conceptions, conjunctures, causes, and consequences*. Routledge.
- National Conference of State Legislatures 2025: Voter ID Laws Report. Frissítve: 2025. július 2. <https://www.ncsl.org/elections-and-campaigns/voter-id>.
- NBC Los Angeles 2019: LA County and State to Purge 1.5 Million Inactive Voters From Rolls. *NBC Los Angeles*, február 7. <https://www.nbclosangeles.com/news/la-county-and-state-to-purge-15-million-inactive-voters-from-rolls/6866/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Pew Research Center 2020: What the 2020 electorate looks like by party, race and ethnicity, age, education and religion. *Pew Research Center*, október 26. <https://www.pewresearch>.

- org/short-reads/2020/10/26/what-the-2020-electorate-looks-like-by-party-race-and-ethnicity-age-education-and-religion/.
- Pew Research Center 2021: Republicans and Democrats Move Further Apart in Views of Voting Access. *Pew Research Center*, április 22. <https://www.pewresearch.org/politics/2021/04/22/republicans-and-democrats-move-further-apart-in-views-of-voting-access/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- PILF 2020: PA Lawsuit: 21K Deceased on Voter Rolls, Evidence of Voting Activity After Death. *Publicinterestlegal.org*, november 5. <https://publicinterestlegal.org/press/pa-lawsuit-21k-deceased-on-voter-rolls-evidence-of-voting-activity-after-death/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Pollak Joel B. 2020: *Neither Free nor Fair: The 2020 U.S. Presidential Election*. Magánkiadás.
- Richman, Jesse T. – Chattha, Gulshan A. – Earnest, David C. 2014: Do non-citizens vote in U.S. elections? *Electoral Studies*, 36, 149–157.
- Rodden, Jonathan 2019: *Why Cities Lose: The Deep Roots of the Urban-Rural Political Divide* Basic Books.
- Sandy, Maisel L. 2007: *American Political Parties and Elections. A Very Short Introduction*. Oxford University Press.
- Shepherd, Brittany 2022: Majority of Americans think Jan. 6 attack threatened democracy: POLL. *ABC News*, január 2. <https://abcnews.go.com/Politics/majority-americans-jan-attack-threatened-democracy-poll/story?id=81990555> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Spakovsky, Hans A. von – Samalis-Aldrich, Kaitlynn 2020: New Report Finds Tens of Thousands of Cases of Possible Election Fraud. *Inside Sources*, október 8. <https://insidesources.com/new-report-finds-tens-of-thousands-of-cases-of-possible-election-fraud/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Speaker Moore 2020: N.C. Voters and Lawmakers File Federal Suit to Stop “Sue-and-Settle” Elections Scam by AG Stein and Cooper’s Campaign Lawyer. *Speaker Moore* (Tim Moore észak-karolinai speaker honlapja), szeptember 26. <http://speaker Moore.com/n-c-voters-lawmakers-file-federal-suit-stop-sue-settle-elections-scam-ag-stein-coopers-campaign-lawyer/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Supreme Court 2018: 16-980 Husted v. A. Philip Randolph Institute (06/11/2018). *Supreme Court.gov*, https://www.supremecourt.gov/opinions/17pdf/16-980_f2q3.pdf (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Swann Sara 2022: No, most Americans don’t believe the 2020 election was fraudulent. *PolitiFact*, február 2. <https://www.politifact.com/factchecks/2022/feb/02/viral-image/no-most-americans-dont-believe-2020-election-was-f/> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- The Pew Charitable Trusts 2012: Inaccurate, Costly, and Inefficient: Evidence That America’s Voter Registration System Needs an Upgrade. *Pewtrusts.org*, https://www.pewtrusts.org/-/media/legacy/uploadedfiles/pes_assets/2012/PewUpgradingVoterRegistrationpdf.pdf (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Udani, Adriano – Kimball, David C. – Fogarty, Brian 2018: How Local Media Coverage of Voter Fraud Influences Partisan Perceptions in the United States. *State Politics & Policy Quarterly*, (18) 2. 193–210.
- US Department of Justice 2022: Former U.S. Congressman and Philadelphia Political Operative Pleads Guilty to Election Fraud Charges. *Justice.gov*, július 6. <https://www.justice.gov/usao-edpa/pr/former-us-congressman-and-philadelphia-political-operative-pleads-guilty-election-fraud>.

- Vogel, Kenneth P. – Mazzei, Patricia 2018: In Florida Recount Fight, Democratic Lawyer Draws Plaudits and Fire. *New York Times*, november 14. <https://www.nytimes.com/2018/11/14/us/politics/florida-governor-recount.html> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- Vogel, Kenneth P. 2014: The man behind the political cash grab. *Politico*, december 12. <https://www.politico.com/story/2014/12/democratic-lawyer-crafted-campaign-finance-deal-113549> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- WP–CAPC 2017: *Democracy Trend for Release*. Washington Post – Center for American Politics & Citizenship, <https://s3.documentcloud.org/documents/4156951/2017-10-06-Democracy-Trend-for-Release.pdf> (letöltve: 2024. 01. 07.).

Egyéb internetes források:

- https://en.wikipedia.org/wiki/2020_United_States_presidential_election (letöltve: 2024. 01. 07.).
- https://en.wikipedia.org/wiki/Voter_identification_laws_in_the_United_States (letöltve: 2024. 01. 07.).
- https://en.wikipedia.org/wiki/Voter_registration_in_the_United_States (letöltve: 2024. 01. 07.).
- <https://justfacts.votesmart.org/elections/voter-registration/ND#.WCFO5NxXQSQ> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- <https://vip.sos.nd.gov/PortalList.aspx> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- <https://www.heritage.org/election-integrity> (letöltve: 2024. 01. 07.).
- https://www.ncsl.org/documents/legismgt/elect/Voter_ID_Courts_May2014.pdf (letöltve: 2024. 01. 07.).
- <https://x.com/TomFitton/status/1853188032117006808> (letöltve: 2024. 01. 07.).

